

KARTA PRZEDMIOTU

B7 Psychologia rozwojowa

Informacje ogólne

Nazwa przedmiotu i kod (wg planu studiów):	Psychologia Rozwojowa (B7)
Nazwa przedmiotu (j. ang.):	Developmental Psychology
Kierunek studiów:	Wychowanie Fizyczne
Poziom studiów:	Pierwszego stopnia (poziom 6)
Profil:	Praktyczny
Forma studiów:	Studia stacjonarne, studia niestacjonarne
Punkty ECTS:	3
Język wykładowy:	Polski
Rok akademicki:	2021/2022
Semestr:	II
Koordinator przedmiotu:	dr Iryna Durkalevych

Elementy wchodzące w skład programu studiów

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla przedmiotu	
<p>Cele główne wykładów oraz ćwiczeń sprowadzają się do prezentacji studentom przedmiotu badań i podstawowych zadań, które realizuje współczesna psychologia rozwojowa. Materiał nauczania zawiera wybrane zagadnienia z zakresu psychologii rozwojowej i wychowawczej obejmując szerokie spektrum zagadnień, które mają stać się podstawą wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych przyszłych nauczycieli wychowania fizycznego.</p> <p>Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się w zakresie wiedzy. Student opanowuje aparat pojęciowy psychologii rozwojowej, stadia rozwoju człowieka oraz posiada wiedzę o przedmiocie tej dyscypliny; poznaje klasyczne oraz współczesne teorie wyjaśniające rozwój człowieka w środowisku wychowawczym; zapoznaje się z badaniami empirycznymi, wyniki których pomogłyby mu zrozumieć psychiczny rozwój osobowości.</p> <p>Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się na poziomie umiejętności. Student potrafi wskazać normy rozwojowe oraz nieprawidłowości w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, zaburzenia zachowania. Potrafi skutecznie komunikować się z jednostką i zna jej potrzeby rozwojowe w odniesieniu do wieku. Umie zastosować wiedzę psychologiczną do skutecznego stymulowania procesów rozwojowych jednostki oraz korygować wpływ tych czynników, które ten rozwój utrudniają.</p> <p>Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się na poziomie kompetencji społecznych. Przedmiot psychologia rozwojowa sprzyja zrozumieniu przez studentów znaczenia profesjonalnego zachowania się oraz poziomu swojej wiedzy psychologicznej w odniesieniu do zawodu nauczyciela a także inspiruje rozwój i doskonalenie własnej osobowości przyszłych nauczycieli.</p>	
Liczba godzin zajęć w	Studia stacjonarne - wykład 30 godz., ćwiczenia audytoryjne 15

ramach poszczególnych form zajęć według planu studiów:		godz. Studia niestacjonarne - wykład 30 godz., ćwiczenia audytorcyjne 15 godz.			
Opis efektów uczenia się dla przedmiotu					
Kod efektu przedmiotu	Student, który zaliczył przedmiot zna i rozumie/potrafi/jest gotów do:	Powiązani e z KEU	Forma zajęć dydaktycznych	Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się	
B7_W01	Student zna i rozumie: - proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia (B.1.W2).	K_W04	Wykład; ćwiczenia audytorcyjne	Egzamin pisemny. Projekt, aktywność podczas zajęć.	
B7_U01	Student potrafi: - obserwować procesy rozwojowe uczniów (B.1.U01).	K_U12 K_U09	Wykład; ćwiczenia audytorcyjne	Egzamin pisemny. Projekt, aktywność podczas zajęć	
B7_U02	- rozpoznawać bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się (B.1.U5).	K_U12 K_U09	Wykład; ćwiczenia audytorcyjne	Projekt, aktywność podczas zajęć	
B7_U03	- zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego na podstawie świadomej autorefleksji i informacji zwrotnej od innych osób (B.1.U8).	K_U13	Ćwiczenia audytorcyjne	Projekt, aktywność podczas zajęć	
B7_K01	Student jest gotów do: - autorefleksji nad własnym rozwojem	K_K01	Wykład; ćwiczenia	Projekt, aktywność	

	zawodowym (B.1.K1).		audytoryjne; konsultacje	podczas zajęć
B7_K02	- wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych (B.1.K2).	K_K09	Wykład, ćwiczenia audytoryjne; konsultacje	Projekt, aktywność podczas zajęć
Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)				
Całkowita liczba punktów ECTS: (A + B)	3 (A+B)		Stacjonarne	Niestacjonarne
A. Liczba godzin kontaktowych z podziałem na formy zajęć oraz liczba punktów ECTS uzyskanych w ramach tych zajęć:	Wykład Ćwiczenia praktyczne Konsultacje w sumie: ECTS		30 g 15 g 5 g 50 g 2	30 g 15 g 5 g 50 g 2
B. Formy aktywności studenta w ramach samokształcenia wraz z planowaną liczbą godzin na każdą formę i liczbą punktów ECTS:	Przygotowanie projektu Przygotowanie do ćwiczeń Udział w konsultacjach Przygotowanie do egzaminu w sumie: ECTS		5 g 15 g 5 g 5 g 30 g 1	5 g 15 g 5 g 5 g 30 g 1
C. Liczba godzin zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w ramach przedmiotu oraz związana z tym liczba punktów ECTS:	Ćwiczenia praktyczne Przygotowanie projektu Przygotowanie do egzaminu Udział w konsultacjach w sumie: ECTS		15 g 5 g 5 g 5 g 30 g 1	15 g 5 g 5 g 5 g 30 g 1

Dodatkowe elementy (* - opcjonalnie)

Szczegółowe treści kształcenia w ramach poszczególnych form zajęć:	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do psychologii rozwojowej. Poglądy na dziecko i dzieciństwo w różnych okresach historycznych. Podstawowe dylematy dotyczące natury rozwoju. Przedmiot badań, główne zadania, metody badania psychologii rozwojowej. 2. Pojęcie rozwoju. Rodzaje zmian rozwojowych (ilościowe, jakościowe, uniwersalne, wspólne, indywidualne, punktualne i niepunktualne oraz będące efektem nagłych zmian życiowych). Dynamika zmian rozwojowych. Procesy determinujące zmiany rozwojowe. 3. Etapy rozwoju człowieka. Kryteria podziału życia człowieka na etapy. Wybrane koncepcje periodyzacji rozwoju człowieka (m. in. Levinsona; Harwas-Napierały i Trempały; Brzezińskiej, Appelt, Ziółkowskiej). Główne zadania rozwojowe na różnych etapach życia człowieka.
---	--

Kryzys normatywny. Zadania rozwojowe człowieka a stadia rozwoju psychospołecznego według teorii E. Eriksona.

4. Podstawowe teorie i koncepcje psychologiczne wyjaśniające rozwój psychiczny człowieka. Teorie psychoanalityczne: 1) koncepcja rozwoju osobowości i rozwoju psychoseksualnego S. Freuda; 2) teoria relacji z obiektem M. Klein; D. Winicotta; H. Kohuta; 3) teoria przywiązania J. Bowlby'ego. Teorie poznawcze: rozwój inteligencji oraz rozumowania moralnego J. Piageta; rozwój rozumowania moralnego L. Kohlberga; społeczno-kulturowa teoria rozwoju poznawczego L. Wygotskiego. Behawiorystyczna teoria społecznego uczenia się A. Bandury. Teorie humanistyczne: koncepcja obrazu „Ja” C. Rogersa i koncepcja potrzeb A. Masłowa i in. Praktyczne zastosowanie najważniejszych wniosków z wspomnianych teorii oraz wyników badań w ramach tych teorii do praktyki psychologiczno-pedagogicznej.

5. Psychologia prenatalna: pojęcie, harmonogram rozwoju prenatalnego, etapy i właściwości psychofizycznego rozwoju dziecka przed narodzeniem.

6. Wiek niemowlęcy: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój poznawczy (spostrzeganie, myślenie, uwaga, pamięć); komunikowanie się i rozwój mowy; rozwój społeczno-emocjonalny; rozwój osobowości; kształtowanie się relacji przywiązania.

7. Wiek poniemowlęcy: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój poznawczy (spostrzeganie, myślenie, uwaga, pamięć); rozwój mowy; rozwój społeczno-emocjonalny; rozwój pojęcia „Ja”; rozwój aktywności.

8. Wiek przedszkolny: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój poznawczy (spostrzeganie, myślenie, uwaga, pamięć); rozwój mowy; rozwój społeczno-emocjonalny; rozwój moralny; rozwój osobowości; formy aktywności.

9. Gotowość szkolna.

10. Młodszy wiek szkolny: zmiany w rozwoju fizycznym, motorycznym i psychoseksualnym; rozwój poznawczy; sprawności językowe i komunikacyjne; rozwój społeczny i emocjonalny; rozwój osobowości (m.in. samoocena); rozwój moralny; formy aktywności.

11. Dorastanie: rozwój fizyczny i motoryczny; rozwój psychoseksualny; kształtowanie tożsamości (m. in. tożsamości seksualnej oraz zachowanie ryzykowne związane z tożsamością seksualną); rozwój poznawczy; specyfika rozwoju emocjonalnego; rozwój moralny; rozwój społeczny.

12. Zaburzenia rozwojowe wieku adolescencji: zaburzenia emocjonalne (smutek; lęk; niestabilność emocjonalna; depresja); zaburzenia zachowania (agresja; uzależnienie od środków psychoaktywnych); zaburzenia poznawcze (trudności w nauce szkolnej i związanej z nią

samooceną; poczucie wyuczonej bezradności i in.). E-uzależnienia współczesnej młodzieży: problemy z korzystania gier i wideo; internetu; telefonu komórkowego. Formy wsparcia.

13. Znaczenie lekcji wychowania fizycznego dla psychicznego rozwoju dzieci i młodzieży: rozwój psychomotoryczny, poznawczy oraz osobowości; motywy uprawiania sportu przez dzieci i młodzież; psychologiczne problemy uczestnictwa w sporcie dzieci i młodzieży; przyczyny rezygnacji ze sportu. Rola osobowości trenera/nauczyciela. Skuteczne metody pracy trenera z dziećmi i młodzieżą.

14. Wczesna dorosłość: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój poznawczy, rozwój emocjonalny i społeczny; rozwój moralny; osobowość młodego dorosłego (dojrzałość psychiczna).

Tematy ćwiczeń:

1. Wprowadzenie do psychologii rozwojowej. Poglądy na dziecko i dzieciństwo w różnych okresach historycznych. Podstawowe dylematy dotyczące natury rozwoju. Przedmiot badań, główne zadania, metody badania psychologii rozwojowej.

2. Pojęcie rozwoju. Rodzaje zmian rozwojowych (ilościowe, jakościowe, uniwersalne, wspólne, indywidualne, punktualne i niepunktualne oraz będące efektem nagłych zmian życiowych). Dynamika zmian rozwojowych. Procesy determinujące zmiany rozwojowe.

3. Etapy rozwoju człowieka. Kryteria podziału życia człowieka na etapy. Wybrane koncepcje periodyzacji rozwoju człowieka (m. in. Levinsona; Harwas-Napierały i Trempały; Brzezińskiej, Appelt, Ziółkowskiej). Główne zadania rozwojowe na różnych etapach życia człowieka. Kryzys normatywny. Zadania rozwojowe człowieka a stadia rozwoju psychospołecznego według teorii E. Eriksona.

4. Podstawowe teorie i koncepcje psychologiczne wyjaśniające rozwój psychiczny człowieka. Teorie psychoanalityczne: 1) koncepcja rozwoju osobowości i rozwoju psychoseksualnego S. Freuda; 2) teoria relacji z obiektem M. Klein; D. Winicotta; H. Kohuta; 3) teoria przywiązania J. Bowlby'ego. Teorie poznawcze: rozwój inteligencji oraz rozumowania moralnego J. Piageta; rozwój rozumowania moralnego L. Kohlberga; społeczno-kulturowa teoria rozwoju poznawczego L. Wygotskiego. Behawiorystyczna teoria społecznego uczenia się A. Bandury. Teorie humanistyczne: koncepcja obrazu „Ja” C. Rogersa i koncepcja potrzeb A. Masłowa i in. Praktyczne zastosowanie najważniejszych wniosków z wspomnianych teorii oraz wyników badań w ramach tych teorii do praktyki psychologiczno-pedagogicznej.

	<p>5. Psychologia prenatalna: pojęcie, harmonogram rozwoju prenatalnego, etapy i właściwości psychofizycznego rozwoju dziecka przed narodzeniem.</p> <p>6. Wiek niemowlęcy: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój poznawczy (spostrzeganie, myślenie, uwaga, pamięć); komunikowanie się i rozwój mowy; rozwój społeczno-emocjonalny; rozwój osobowości; kształtowanie się relacji przywiązania.</p> <p>7. Wiek poniemowlęcy: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój poznawczy (spostrzeganie, myślenie, uwaga, pamięć); rozwój mowy; rozwój społeczno-emocjonalny; rozwój pojęcia „Ja”; rozwój aktywności.</p> <p>8. Wiek przedszkolny: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój poznawczy (spostrzeganie, myślenie, uwaga, pamięć); rozwój mowy; rozwój społeczno-emocjonalny; rozwój moralny; rozwój osobowości; formy aktywności.</p> <p>9. Gotowość szkolna.</p> <p>10. Młodszy wiek szkolny: zmiany w rozwoju fizycznym, motorycznym i psychoseksualnym; rozwój poznawczy; sprawności językowe i komunikacyjne; rozwój społeczny i emocjonalny; rozwój osobowości (m.in. samoocena); rozwój moralny; formy aktywności.</p> <p>11. Dorastanie: rozwój fizyczny i motoryczny; rozwój psychoseksualny; kształtowanie tożsamości (m. in. tożsamości seksualnej oraz zachowanie ryzykowne związane z tożsamością seksualną); rozwój poznawczy; specyfika rozwoju emocjonalnego; rozwój moralny; rozwój społeczny.</p> <p>12. Zaburzenia rozwojowe wieku adolescencji: zaburzenia emocjonalne (smutek; lęk; niestabilność emocjonalna; depresja); zaburzenia zachowania (agresja; uzależnienie od środków psychoaktywnych); zaburzenia poznawcze (trudności w nauce szkolnej i związanej z nią samoocena; poczucie wyuczonej bezradności i in.). E-uzależnienia współczesnej młodzieży: problemy z korzystania gier i wideo; internetu; telefonu komórkowego. Formy wsparcia.</p> <p>13. Znaczenie lekcji wychowania fizycznego dla psychicznego rozwoju dzieci i młodzieży: rozwój psychomotoryczny, poznawczy oraz osobowości; motywy uprawiania sportu przez dzieci i młodzież; psychologiczne problemy uczestnictwa w sporcie dzieci i młodzieży; przyczyny rezygnacji ze sportu. Rola osobowości trenera/nauczyciela. Skuteczne metody pracy trenera z dziećmi i młodzieżą.</p> <p>14. Wczesna dorosłość: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny; rozwój poznawczy, rozwój emocjonalny i społeczny; rozwój moralny; osobowość młodego dorosłego (dojrzałość psychiczna).</p>
<p>Metody i techniki kształcenia:</p>	<p>Wykład konwersatoryjny, metoda przypadków, dyskusja dydaktyczna, ćwiczenia indywidualne, praca w grupach,</p>

	burza mózgów, testy, analiza materiałów wideo.																							
<p>* Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu:</p>	<p>Egzamin Wiedza zdobyta na wykładach sprawdzana jest poprzez egzamin pisemny w postaci pięciu pytań otwartych. Maksymalna ilość punktów do uzyskania – 100. Za każdą wyczerpującą odpowiedź na jedno pytanie student dostaje 20 pkt. Kryteria oceniania według skali ECTS.</p> <p>Zaliczenie ćwiczeń przewiduje: 1). Ocenę aktywności studenta (min. 2) w czasie zajęć – 40 pkt. Oceny z zajęć przelicza się w sposób następujący:</p> $X = \frac{A}{n} \times \frac{K}{5} = \frac{A}{n} \times \frac{40}{5} = 8 \times \frac{A}{n}$ <p>gdzie: A – suma ocen; n – ilość ocen (nie mniej niż 2); K – maksymalna ilość punktów (K = 40). Jeżeli $\frac{A}{n} = 2$, suma punktów stanowi 0.</p> <p>2). Projekt – 60 pkt. oceniany jest na podstawie jakości treści (15 pkt. maks.); przedstawienia (15 pkt. maks.) i odpowiedzi na pytania audytorium (15 pkt. maks.); jakości formalnej (15 pkt. maks.).</p> <p>Maksymalna ilość punktów do uzyskania – 100. Kryteria oceniania według skali ECTS.</p> <table border="1" data-bbox="679 1178 1375 1565"> <thead> <tr> <th>Ocena</th> <th>ECTS</th> <th>W punktach</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5.0 bardzo dobry</td> <td>A</td> <td>90-100</td> </tr> <tr> <td>4.5 dobry plus</td> <td>B</td> <td>82-89</td> </tr> <tr> <td>4.0 dobry</td> <td>C</td> <td>75-81</td> </tr> <tr> <td>3.5 dostateczny plus</td> <td>D</td> <td>67-74</td> </tr> <tr> <td>3.0 dostateczny</td> <td>E</td> <td>60-66</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">2.0 niedostateczny</td> <td>FX</td> <td>35-59</td> </tr> <tr> <td>F</td> <td>1-34</td> </tr> </tbody> </table>	Ocena	ECTS	W punktach	5.0 bardzo dobry	A	90-100	4.5 dobry plus	B	82-89	4.0 dobry	C	75-81	3.5 dostateczny plus	D	67-74	3.0 dostateczny	E	60-66	2.0 niedostateczny	FX	35-59	F	1-34
Ocena	ECTS	W punktach																						
5.0 bardzo dobry	A	90-100																						
4.5 dobry plus	B	82-89																						
4.0 dobry	C	75-81																						
3.5 dostateczny plus	D	67-74																						
3.0 dostateczny	E	60-66																						
2.0 niedostateczny	FX	35-59																						
	F	1-34																						
<p>* Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa:</p>	<p>Obecność na wykładach oraz ćwiczeniach jest obowiązkowa. Dopuszcza się jedną nieusprawiedliwioną nieobecność w semestrze.</p>																							
<p>Sposób obliczania oceny końcowej:</p>	<p>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny końcowej. Ocena końcowa z przedmiotu jest średnią arytmetyczną ocen uzyskanych z ćwiczeń oraz egzaminu.</p>																							
<p>* Sposób i tryb wyrównywania zaległości</p>	<p>Każdą nieusprawiedliwioną nieobecność na zajęciach student zobowiązany jest nadrobić poprzez przygotowanie</p>																							

powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach:	referatu obejmującego tematy omawiane na opuszczonych zajęciach.
Wymagania wstępne i dodatkowe, szczególnie w odniesieniu do sekwencyjności przedmiotów:	Psychologia ogólna – na poziomie przewidzianym planem studiów na kierunku Wychowanie Fizyczne.
Zalecana literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brzezińska A. I. (red.) (2017), Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa. Gdańsk: GWP. 2. Bee H. (2004), Psychologia rozwoju człowieka. Wydanie 1. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka. 3. Brzezińska A. I., Appelt K., Ziółkowska B. (2016), Psychologia rozwoju człowieka. Sopot: GWP. 4. Chrzanowska-Głodkowska K., Szymańska A. (2002), Psychologia rozwoju człowieka. Warszawa: PWN SA. 5. Gracz J., Sankowski T. (2007), Psychologia aktywności sportowej. Poznań: AWF. 6. Oleś P. (2011), Psychologia człowieka dorosłego. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 7. Trempała J. (red.), (2011), Psychologia rozwoju człowieka. Podręcznik akademicki. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 8. Vasta R., Haith M. M., Miller S. A. (1995), Psychologia dziecka. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
Uzupełniająca literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bakiera L. (2009), Czy dorastanie musi być trudne? Warszawa: Scholar. 2. Burns D. D. (2010), Radość życia czyli jak zwyciężyć depresję. Terapia zaburzeń nastroju (tłum. A. T. Beck). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka. 3. Chojak M. (2016), Rodzice a gotowość szkolna dzieci. Lublin: UMCS. 4. Deptuła M., Potorska A., Borsich S. (2018), Wczesna profilaktyka problemów w rozwoju psychospołecznym i ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN SA. 5. Erikson E. (1997), Dzieciństwo i społeczeństwo. Poznań: Dom Wydawniczy „Rebis”. 6. Erikson E. (2002), Dopelniony cykl życia. Poznań: Dom Wydawniczy „Rebis”. 7. Tanajewska A., Naprawa R., Kołodziejska D. (2014), Diagnoza rozwoju dziecka przedszkolnego przed rozpoczęciem nauki w szkole: program do diagnozy i obserwacji dzieci przedszkolnych. Gdańsk: Wydawnictwo Harmonia.
Czasopisma:	„Psychologia Rozwojowa”; „Psychologia Wychowawcza”;

„Problemy Opiekunczo-Wychowawcze”.